

Élelmiszeripari gépeink 20 országban

Mindössze tíz év alatt, 1958 óta, 247 konzervgyár számára szállított berendezést a Komplex Kúkereskedelmi Vállalat a Szovjetunióba. A szovjet konzervgyárakban működik többek között 110 magyar paradicsomfeldolgozó-vonal, 114 zöldborsóvonal, 73 gyümölcslegyártó gépsor és számos más egyedi gép.

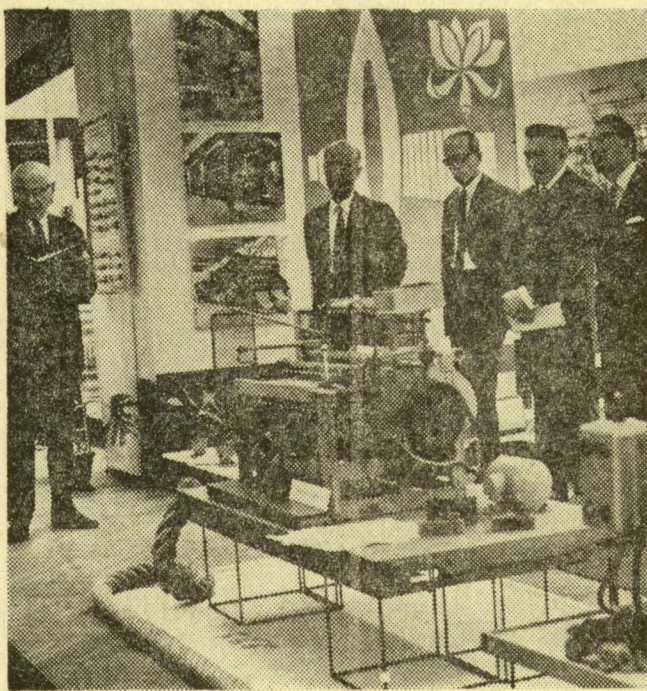
A szovjet élelmiszeripari, bár kétségtelenül a legnagyobb, de nem egyedül válságos a magyar konzervgyáraknak és más élelmiszeripari berendezéseknek. Az utóbbi években ezek az exportcikkek továbbra is számos országban is. Erről tanúskodik a Komplex Kúkereskedelmi Vállalatnál most elkészült felmérés. Eszerint több mint húsz országban működnek magyar gyártmányú élelmiszeripari gépek, Csehszlovákiában például két nagy kombinát, Romániában kilenc paradicsompüré-gyártó és két gyümölcslékészítő vonal, továbbá számos egyedi gép működik. Lengyelországban két zöldborsó-feldolgozó vonalat és hat gyümölcslékészítő berendezést helyeztek üzembe. Működnek komplett gépegyesek Jugoszláviában, Bulgáriában, továbbá Guineában, Irakban, Szudánban és Indiában is. Egyedi gépeket exportál a vállalat olasz, osztrák, szíriai, dán, holland és iráni gyáraknak is.

Szegeden megnyílt a kenderipari kiállítás

Múltat idéző, jelent tükörrőző, s a jövő körvonalait is megvilágító kiállítás nyílt meg tegnap délelőtt a Juhász Gyula művelődési otthonban. Sajátos színt jelent a nyári bemutatók sorában a magyar kenderipar kiállítása, melynek gazdag anyagát a Kenderfonó- és Szövőipari Vállalat gyűjtötte össze, s tárja — tablókön és képeken, gépek és makettek, anyagok és termékek formájában — a közönség elé.

Dr. Lehr Ferenc könnyűipari miniszterhelyettes nyitotta meg a kiállítást. Elmondta, hogy évszázadnyi fejlődést foglal össze a kiállított anyag. Az egykori háziipari feldolgozást ezidő alatt a legkorszerűbb gépek váltották fel. A szövészetet hajtó, orsót pörgető paraszasszonyok emléképe egyfelől, s másfelől a villámgyorsan forgó, automatikus berendezések, — jól mutatják a megtett utat. Ezen túl pedig gondolatokat ébreszt a kiállítás a jövőre vonatkozóan is.

A kenderiparnak — a műszaki, a társadalmi fejlődésből egyaránt következik ez — nagyot változott a rendeltetése, szerepe. S általában van továbbra is, — Vajon a szintetikus anyagok mennyiben fogják átalkakítani kenderiparunkat? — tette fel a kérdést a miniszterhelyettes. A természetes

(Somogyi Károlyné felvétele)

Dr. Lehr Ferenc miniszterhelyettes (a képen balról) megnyitja a kenderipari kiállítást

kenderszál és a mesterséges szál versenye eredményeket produkált, sikeres volt a kettő keverése, s ezzel a jó tulajdonságok egyesítése. Mindennek még az elején vagyunk. Nem kétséges, hogy például a fibrillizálás

réven — vagyis olyan eljárással, hogy a természetes rostos anyagokat a tökéletesség utánozzák műanyaggal — új lehetőségek, távlatok nyíltak meg. A vállalatok feladata a reform körülményei között az, hogy minél több újat alkossanak, kínáljanak a piacon.

Az első látogatók ezután megtekintették a kiállítást. A kisparaszti kendertermesztés és feldolgozás hagyományos eszközeit, a nagyüzemi munka géppóriáit, s persze a legkülönbözőbb termékeket is. A műanyagok betörését egész sor kiállított cikk — szőnyeg, zsák, divatszövet, háló, függöny — reprezentálja. A polipropilén, a poliamid, s társaik ma már „otthon vannak” ebben az iparágban. Az ország első fonócentrifugája, az automata hálókötőgépe, a fólia-szalag előállító gépsor pedig a szegedi vállalat nagyviramú fejlődését, s technológiai távlatait mutatják. A központi gyár rekonstrukciójának makettje is látható a kiállításon.

Augusztus 20-ig — 10-től 18 óráig — tekinthetik meg a kiállítást az érdeklődők.

Az erők egyesítésére készülnek Röszkén

Új utakat keresnek boldogulásuk és gyorsabb előrehaladásuk érdekében az emberek Röszkén, amelynek alapja az a felismerés, hogy az erők szétaprózottsága gátolja a lehetőségek megfelelő kihasználását. Alapos gazdasági számvetés, a helyi viszonyok részletes elemzése után — amelyet a kommunisták kezdeményeztek — a helyi pártszervezetek, a tanács, s a tsz-ek vezető képviselőiből, szakembereiből alakult bizottság tervezetet készített a közegyesítéséről.

Ez a vezérkar vette kézbe most a község sorsát. S a terv merész, noha az előkészítést tevőlegesen segítik megyei, járási szervek, a pártbizottság, a tanács, s a területi tsz-szövetség illetékesei szerint is reális, elérhető.

Mit akarnak a röszkéiek? Mindenekelőtt egyesíteni az eszközöket és az erőket. A három röszkéi, közös gazdaság; a Kossuth Tsz 3037, a Petőfi Tsz 1623, az Aranykalász Tsz 943 holddal egyesül. Ily módon a fejlesztési bizottság programja szerint létrehozhat egy olyan nagyüzemet, amelyben rövid idő alatt megvalósítható a mai értelemben vett modern gazdálkodás és a velejáró magasabb jövedelem. Az, hogy a tsz-gazdák jobb, emberibb körülmények között végezzék munkájukat és a városias élethez közelebb kerüljenek.

Csak néhány főbb célt ismertettünk a tervből, amelyet három éven belül kívánunk megvalósítani. Közös erővel, igénybevéve a jelenleg igen nagymértékű az állami hozzájárulást, a fejlesztési bizottság terveze szerint három éven belül megvalósítható: a közegyesítés egész területének kibővítése; a tehenészet bővítése; nagy, modern sertéstelep építése; az öntözés kiterjesztése; termálüzemi kertészeti bázis létesítése, (amelyhez később közönségi fürdő is csatlakozhat), mellette zöldség-gyümölcsfeldolgozó üzem és hűtőtorló építése; a termelés megfelelő gépesítése.

Kéri János, a fejlesztési

bizottság vezetője elmondotta:

— Több munkaalkalmat, jobb körülményeket és magasabb jövedelmet a mai, szétaprózottság mellett aligha képzelhetünk el, míg az említett terv, a beruházások megvalósításával három év alatt ez is elérhető. Számításaink szerint a dolgozók évi átlagos jövedelme a jelenlegi 13 ezer forintról három év alatt 18 ezerre emelhető, ha egyesülünk.

Említi az egyesítést indokló érveket:

— Elaprózottság, a gépesítés alacsony foka, az állattenyésztés korszerűtlensége, a növényfélések jobb területi elhelyezésének lehetősége, a takarmánytermesztés kibővítése. Ez mind az összefogást sürgeti. A kis tsz-ek ugyanis külön nem vállalkozhatnak nagyobb beruházásokra. A léendő nagyüzem viszont megfelelően elősegíti a község egész fejlődését.

De hát mit szólnak mindehhez a legérzékenyebbek, a tsz-tagok? Beszélgetnek már

róla és jól ítélik meg a fejlesztési bizottság ténylegéseit. Hiszen alapjában véve jó a helyzet Röszkén, s ez bizalmat kölcsönöz a falu vezetőségének a tagság, a lakosság részéről. A Petőfi Tsz-ben már ösztönözési ülésen is ismertették a tervezetet és amint ifjú Varga József elnök mondotta:

— Volt némi kételkedés, hiszen az újtól, a változástól néha idegenkedik az ember, kivált, ha nyugodtan él. Viszont mindenki láthatja, hogy a fejlesztési program reális, az egyesülés előnyei vonzóak. Támogatják az emberek a kezdeményezést, mert látják, hogy a saját ügyükről van szó.

Igy mondták azok a tsz-tagok is, akikkel ez ügyben szót váltottam. Jellemzőül hadd írjam ide Farkas József növénytermesztő véleményét:

— A nép helyzete most jó, de csak előbbre akarunk lépni, ha elérkezik az idő.

A fejlesztési bizottság álláspontja szerint az idő elérkezett.

Kaczúr István

Ötéves az INTERMETALL

A Pravda hétfői számában Ogyinc, a lap budapesti tudósítója cikket szentelt az INTERMETALL fennállásának ötödik évfordulójának. Mint a tudósító írja, a nemzetközi gazdasági szervezet megállapításának eszméje öt évvel ezelőtt vetődött fel a KGST-ben. Azóta a szervezetben résztvevő országok — Bulgária, Magyarország, az NDK, Lengyelország, a Szovjetunió, Csehszlovákia a fémkohászati üzemek hatékony együttműködésének újabb és újabb formáit és módszereit alkalmazzák.

Rendelet az iparjogosítványok kiadásáról

A Magyar Közlöny 61. számában megjelent a könnyűipari miniszter rendelete, amely megszüntet egy 1965-ben kiadott, az iparjogosítványok kiadásának korlátozására vonatkozó rendelkezést. Az 1965. évi rendelet ugyanis a kisiparosok iparjogosításáról, szóló 1958. évi 9. számú törvényerejű rendeletet olyképpen módosította, hogy néhány szakmában egyáltalán nem, vagy csak a másodfokú iparhatóság engedélyével adható ki iparjogosítvány. A korlátozó rendelet megszüntetésével ezúttal a képzéshez kötött iparok közül a fémnyomó, a gépi hurkoló, az orvosi műszerész, a rézöntő és harangöntő, a szappanos és gyer-

tyamártó, valamint a takácsszakmában is adható ki iparjogosítvány, míg a képzéshez nem kötött szabad iparok közül fényképszínező, kézihurkoló, osnyakészítő, papírfeldolgozó és töltőtöltő készítő szakmabeliek folyamodhatnak iparjogosítványért.

A könnyűipari miniszter a korlátozásokat megszüntetve, meg akarja könnyíteni az újabb iparjogosítványok kiadását több más szakmában is, ezért elrendelte, hogy ezúttal az ács, a kőfaragó, a kőműves, a sütő, a tetőfedő és a szikvízkészítő iparjogosítványért sem kell előzetes kérelemmel a másodfokú iparhatósághoz fordulni.

A létszámbővítés zsákutcája

Az igazgató bizonyításul bekérte a létszámjelentést. Aggodalmas arccal mutatta: „Lám, legalább negyven ember hiányzik, bár huszat felvehetnék, nem lenne semmi baj, időre szállítanánk!” Furcsámód nekem mégsem a munkaerőhiány hívta fel a figyelmem, egészen más: a gyárban néhány hónap alatt alaposan megdagadt a létszám. Pedig sem új műhely, sem tetemes többletfelelet nem kívánta ezt. Az igazgató hosszasan magyarázta, hogy miért vett fel nyolc udvarost, tizenkilenc segédmunkást, hat takarítót, négy küldőcőt stb. A „szövegéből” végül az derült ki, hogy az újdonsült alkalmazottaknak nem is takarítás vagy segédmunka a feladatuk. Ők a „ballasztok” szerepét töltik be; kis fizetésük tartja rendben a kötött bérgazdálkodás alapján meghatározott bérszínvonalat.

A nyár elején hírlí adtuk, hogy 5 ezer diákot várnak a szegedi üzemek. Vajon mire kellett a sok gyerek? Bárán mondhatom — semmiképpen sem velük akarták megváltani a munka „frontját”. Eltekintve a kivételről, nekik is a „kiegénylítés” volt az igazi szerepük; az, hogy a gyár már-már felbillenő, megengedettnél jóval magasabbra szökött bérszínvonalát néhány száz forintos fizetésükkel visszahúzzák... Egy gazdasági vezető őszintén bealotta, azért alkalmaz lehetőleg minél több csökkent munkaképességű, szakképzetlen, fiatal munkaerőt, hogy a gyár kulcsberekét megfizethesse; hogy ezeket az embereket megfelelően magas fizetéssel megtartsa. Semmilyen rendelkezés nem tiltja e módszert. Ami igaz, az igaz — az átlagbérszínvonal tényleg betartható ilyen manőverekkel.

Olvasom, hogy 1969 első felében ismét haterrel több embert alkalmaztak a megye ipari üzemében, Szegeden 5 százalékkal növekedett a foglalkoztatottság, s nem nehéz kitalálni, tovább nőtt a gyárkapunk belüli „munkanélküliség”. Csak az érdekesség kedvéért említem; manapság már ott tartunk, hogy a megye minisztériumi iparban két hasznos vállalati tevékenységet végző munkásra egy kisegítő jut! De, úgy látszik, ez sem elég, legtöbb vállalatnál még mindig keveslik a létszámot, s újabb felvételeket hirdetnek. Nem vitás, így a gazdasági vezetők valójában mesterségesen szűkítik a munkaerőhiányt, mert csak a bérkorrekciók miatt aligha van szükség ezres tömegekre.

Sajnos, sok üzemben szinte kivétel nélkül létszámemelésben látják a fejlesztés lehetőségét, vagy valamilyen új feladat megoldásának egyedüli módját is. Ahelyett, hogy alapos kutató, elemző munkával jobb szervezési módszert találjanak, inkább felvesznek 10—15, vagy még több új embert. Grotteszk helyzetek sorát láttam: automatákat úgy építettek egymás mellé, hogy kiszolgálásukhoz külön-külön embereket állítottak, holott gondosabb tervezéssel erre a gépeket is alkalmassá tehetnék volna.

Természetes, hogy a kollektíva felhígulásával tovább romlik a munkaerőkölcs. A mesterségesen létrehozott munkaerőhiánnyal aztán szorult helyzetbe kerülnek azok az üzemek, ahol nehéz fizikai munkát végeznek. A túlhajtott munkaerő-kereslet az embereket vándorlásra csábítja. Keressék a „kényelmes” helyeket, ahol a fizetésért tulajdonképpen keveset kell adni. Lehet csodálkozni azon, hogy a valóban komoly követelményeket támasztó — de aránylag gyengén fizetett — például egészségügyi intézetekből elvándorol a kisegítő személyzet? Azt hiszem, e láncreakció végén igen kedvezőtlen az „eredmény”...

Tény, a már említett hater új ipari dolgozó foglalkoztatása is jócskán hozzájárult, hogy a megyében visszaesett a termelékenység. Következésképp ezért is sok-sok millióval kevesebb népgazdasági nyereséget hoztak az ipari üzemek: a megye, az ipar fejlődése lassult.

Nemcsak a mi megyénkben, s városunkban ez a helyzet. Az országban szinte általános gyakorlat a mértéktelen létszámbővítés. De ugyanakkor megnyugtató, hogy kormányunk, a gazdasági vezetés felelősséggel foglalkozik nagy gondunkkal. S az sem titok, hogy az elkövetkezendő termelési időszakban megváltozik a kötött bérszínvonal törvénye. Am nem mindegy, hogy üzemünk addig milyen úton járunk, nyereséggel, vagy veszteséggel dolgozunk, erősödnek, vagy gyengülnek. Ezért kell megfontolni a vállalatoknak, érdemes-e folytatni a mértéktelen munkaerőtoborzást.

Matkó István

Kedvezményes hitel a szolgáltatóhálózat fejlesztésére

A Magyar Beruházási Bank és a Magyar Nemzeti Bank erre az évre 250 millió forint hitelt nyújt állami

vállalatoknak, illetve szövetkezeteknek a szolgáltatóhálózat fejlesztésére. Nemcsak közép-, hanem hosszulejáratú hitelet is folyósítanak mosodák, vegytisztítók, háztartási gépjavitók, ruha- és cipőjavítók, gépkocsiszervizek létesítésére, bővítésére. Ezeknél a hitelkérelmeknél nemcsak a megtérülés és a visszafizetés gyorsaságát veszik figyelembe, hanem azt is, hogy az adott vidéken milyen szükség van a szolgáltatás színvonalának fejlesztésére. A hosszulejáratú hitelek után kedvezményes, hat százalékos kamatot számítanak fel.

A bankok a megyei tanácsokkal közösen ez év januárjában felmérték a szolgáltatók javítását célzó hitel igényeket. Az akkori tájékoztató vizsgálódás szerint erre az évre 216 millió, a jövő évre áthúzódo beruházásokkal együtt pedig mintegy 300 millió forintra tartottak igényt a vállalatok és

KEDD, 1969. AUGUSZTUS 12.

DEL MAGYARORSZÁG 3